



Podvečerní čtení – čtyři tipy pro fajnšmekry

Knihy stále patří k „plničům“ času. Vybere-li si čtenář dobře, jsou okamžiky nad stránkami pro něj přínosem. Nejde-li mu čtení pod nos, trápí se a mnohdy čtení odloží, zprvu na jindy, posléze úplně. Ovšem všichni čekáme na doporučení od druhého. Je totiž příliš příběhů, autorů, nakladatelů, tak jak v té zmeti dospět k dobrému čtivu?

Otevřeli jsme naši pomyslnou knihovnu a přicházíme s několika knížkami, které by mohly zaujmout – obsahem, zpracováním, formou.

Kde hledat Domov

Spisovatelku Marilynne Robinsonovou vloni časopis Time zařadil mezi sto nejvlivnějších osobností planety. Je považována za protiváhu metafyzického pesimisty Cormaca McCarthyho, s nímž ji spojují konzervativní východiska při rozboru americké mytologie.

Její román **Domov** patří do volné trilogie odehrávající se v městečku Gileadu. Ostatně shodný název s městem nese druhý román řady. Trilogii završuje příběh manželky kazatele Amese, jenž se jmenuje jako ona – Lila. Ve všech částech vystupují dlouholetí přátelé i věční oponenti: kazatel Ames, jenž se na stará kolena dočkal syna, a pastor Boughton se svou mnohačetnou rodinou.

Domov je místo, do kterého se vždycky můžeme vrátit, ač jsme rozpráhli křídla a uletěli, kdo ví kam. Právě tento aspekt mají v sobě silně zakořeněný sourozenci presbyteriánského pastora Boughtona. Na sklonku života se o ovdovělého kmeta stará nejmladší dcera Glorie, vypravěčka příběhu. Sama zhrzena, cítící se provinile, že otci neříká pravdu a mlží, snaží se ulehčit jeho poslední dny. Po létech přijíždí černá ovce rodiny – Jack.



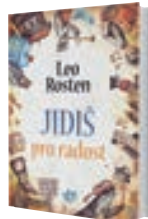
Ani on se nehodlá zpovídat ze svých skutků, přitom nedokáže odpustit sám sobě. Oba sourozenci si ochraňují vlastní nitro. Nechystají se ostatním prozradit, že se cítí jako ztroskotanci, a jsou přesvědčeni, že všechno prohráli. Právě proto v otcově domě hledají nejenom střechu nad hlavou, ale i nový podnět k životu. Začít s novou cestou je nesnadné. Museli by překonat vlastní charakter ovlivněný předchozím životem, což jen tak někdo nedokáže.

Marilynne Robinsonová svým hrdinům nic nedává zadarmo. Koupají se ve vlastních mučivých myšlenkách a zápasí o vlastní názor, o schopnost přijmout laskavé jednání i o upřímný úsměv. Naštěstí hřejivý domov v Gileadu jim řadu potíží ulehčí.

Knihu vydalo nakladatelství LEDA v roce 2016 v překladu Veroniky Láskové.

Chucpe, mišpoche, košer...

Leo Rosten, jehož legendární román o věčném začátečníkovi v jazykových kurzech Hymanu Kaplanovi má snad každý rád, napsal několik podobně zdařilých skvostů. **Jidiš pro radost** z roku 1968 k nim bezesporu patří. Ve své knize, jež je vlastně slovníkem jidiš výrazů, se kterými se můžeme setkat v literatuře i doma a až tak úplně nemusíme tušit, co doopravdy znamenají, se snaží ona slova a slovní spojení vysvětlit.



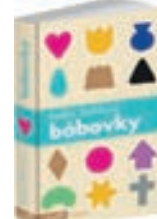
V předmluvě autor zdůrazňuje, že jidiš a hebrejštiny jsou dva odlišné jazyky, přičemž znalost jednoho z nich neposkytne nikomu ani základní znalost druhého. Současně podotýká, že „jidiš“ není synonymem k „židovský“, protože jde o název jazyka a židovský jazyk neexistuje, Židé přece nehovoří „židovsky“. Jazyk jidiš je starší než angličtina. Po staletí se nestal takzvaně kulturním jazykem. Literární díla jím sepsaná začala vznikat až ve druhé polovině devatenáctého století. Po celkem důkladném prologu autor přechází k jednotlivým heslům, v nichž význam každého uvádí na řadě názorných situací.

Jidiš, jazyk už téměř zaniklý, zanechal svou stopu také v češtině. Není sice výrazná, nicméně každé z oněch slov, které autor představuje, nese v sobě vtip a šmrnc, sedí uprostřed anekdoty, jež představuje lidský život. Jidiš zaniká, ale židovský vtip nikoli. Je nositelem moudrosti, umí se vysmát absurdnímu a tragické přeměnit v komično.

Absurdní slovník Leo Rostena v českém jazyce vydalo nakladatelství LEDA ve spolupráci s nakladatelstvím Rozmluvy už před čtyřmi roky, přesto stojí stále za připomenutí. Za skvělý překlad nelehkých obrátů patří poklona Otovi Ornestovi.

Nemusí to vědět úplně všichni

Román složený z povídek přinesla čtenářkám Radka Třeštíková. Tato mladá právnička se ve volnu věnuje psaní a svými články pravidelně přispívá do několika časopisů. V knize **Bábovky** poskládala do jediného kruhu dvanáct osudů žen. Jejich příběhy se propojily a vzájemně ovlivnily, přestože ony mnohdy netušily, že se tak děje.



Každá z hrdinek vypráví to své, společně tvoří velký příběh, který čtenáři postupně narůstá a dostává obrysy díky každé přečtené povídce. Do posledních stránek přesně netuší, kdo koho ovlivní a jak kdo komu ublíží, zničí ho, podpoří nebo silou pomůže. Vše závisí jen na daném okamžiku a většinou věci dopadají jinak, než se na první pohled zdá.

Knížku charakterizuje svižný jazyk, cit pro vykreslení postav,

vělná čeština. Radka Třeštíková umí vyprávět a dokáže vidět věci skryvané, ať už úmyslně či nikoli. Vše se všim souvisí – a autorka to dobře cítí. Působivý román provoněný i očouzený životem vydalo Motto v roce 2016.

S panem Broučkem na cestách

Svatopluk Čech nám poskytl pana Broučka, měšťana, jehož nedokonalost a lenivost spisovatel ukazuje na Matějových cestách do dob minulých, abychom spatřily snáze vlastní omyly. V porovnání s chrabrými reky obtlustlý Pražan nevitězí. Ale mnohé se mu dá odpustit a za řadu věcí ho lze i pochválit.

Česká knižnice v nakladatelství Host zvolila „broučkády“ za další titul v edici zařazený. V překladném vydání nazvaném **Výlety pana Broučka** se shromáždily všechny prózy, v nichž Matěj Brouček vystupuje. Do jednoho svazku se tak dostaly příběhy, které pospolu dosud nikdy nevyšly.

Můžeme si přečíst dvě verze Právého výletu pana Broučka do Měsíce, kdy první vyšla časopi-secky roku 1886, knižní vydání pak následovalo rok poté v roce 1887. Samozřejmě nechybí Nový epochální výlet pana Broučka, tentokrát do patnáctého století, který spatřil světlo světa roku 1889. Hned po něm přichází M. Brouček na výstavě z roku 1892.

V podobě kriticky komentovaného vydání vycházejí ony prózy poprvé a nabízejí patřičný vhled do literatury druhé poloviny devatenáctého století. Působně graficky upravenou publikaci vydalo vloni nakladatelství Host.

(jas)

Foto: archiv